

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кредитно-економічний факультет

(повна назва факультету)

Кафедра банківської справи

(повна назва кафедри)

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)

Кузнєцова Л.В. _____
(прізвище та ініціали)
“ ___ ” _____ 20__ року

Дипломна робота

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми «Управління ліквідністю банків України»

Виконла: студентка 6 курсу, групи 2
спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

Лісоводська І.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник Коваленко В.В.
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2018 року

АНОТАЦІЯ

Предметом дослідження є категорія «ліквідність банків», існуючі методи та інструменти управління ліквідністю банків, вплив ліквідності на стабільність банківської системи.

Об'єктом дослідження виступає ліквідність банків України, показники ліквідності банків та встановлені для них нормативи, адміністративні інструменти центрального банку управління ліквідністю банків.

Мета дипломної роботи полягає в поглибленні теоретичних знань і практичних умінь під час вивчення та аналізу питань стосовно ліквідності банків та процесу управління ліквідністю.

Завданнями роботи є вивчення, поглиблення та узагальнення теоретичних засад управління ліквідністю банків; проведення аналізу та систематизації статистичних даних; виявлення проблем управління ліквідністю; надання власних рекомендацій, щодо поліпшення ефективності процесу управління ліквідністю банків України.

За результатами дослідження сформульовані висновки та рекомендації стосовно можливого вдосконалення процесу управління ліквідністю банків.

Одержані результати можуть бути використані банками України при розробці власної стратегії управління ліквідністю, а також Національним банком України у процесі управління ліквідністю комерційних банків для забезпечення стабільності банківської системи.

Рік виконання дипломної роботи 2017-2018 роки.

Рік захисту роботи 2018 рік.

Ключові слова: ліквідність банку, управління ліквідністю, показники ліквідності, нормативи ліквідності, стабільність банківської системи, інструменти грошово-кредитної політики, процентна політика.

Дипломна робота містить __ сторінок, __ таблиць, __ рисунків, список літератури з __ найменувань, _0_ додатків.

SUMMARY

The subject of the study is the category of "liquidity of banks", existing methods and tools for managing liquidity of banks, the impact of liquidity on the stability of the banking system.

The object of the research is liquidity of Ukrainian banks, indicators of liquidity of banks and established norms for them, administrative tools of the central bank for liquidity management of banks.

The purpose of the thesis is to deepen the theoretical knowledge and practical skills when studying and analyzing issues related to banks' liquidity and liquidity management process.

The tasks of the work are to study, deepen and generalize the theoretical principles of liquidity management of banks; conducting analysis and systematization of statistical data; detection of liquidity management problems; providing its own recommendations on improving the efficiency of the liquidity management process of banks.

The results of the study formulated conclusions and recommendations regarding the possible improvement of the liquidity management process of Ukrainian banks.

The results can be used by Ukrainian banks in developing their own liquidity management strategy, as well as by the National Bank of Ukraine in the process of managing the liquidity of commercial banks to ensure the stability of the banking system.

Year of completion of the thesis 2017-2018 years.

Year of protection 2018.

Keywords liquidity of the bank, liquidity management, indicators of liquidity, liquidity ratios, National Bank of Ukraine, stability of the banking system, reliability of banks, monetary policy instruments, interest rate policy.

Thesis contains __ pages, __ tables, __ drawings, a list of literature from __ names, _0_ applications

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КАТЕГОРІЇ ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ, МАТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ.....	7
1.1. Ліквідність банку у різних теоріях та поглядах.....	7
1.2. Характеристика стратегій, методів та інструментів управління ліквідністю банків	17
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ І МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ЇХ ДІЄВОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОПТИМАЛЬНОГО РІВНЯ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	32
2.1. Аналіз дотримання банками України встановлених нормативів їх ліквідності.....	32
2.2. Аналіз процентної політики НБУ як одного із інструментів управління ліквідністю банків України.....	41
2.3. Аналіз структури грошової маси України як необхідного компоненту процесу управління ліквідністю банків.....	48
Висновки до розділу 2.....	60
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКІВ УКРАЇНИ	62
3.1. Розробка рекомендацій щодо вдосконалення процесу управління ліквідністю банків на мікрорівні	62
3.2. Розробка рекомендацій щодо удосконалення методів та інструментів управління ліквідністю банків на макроекономічному рівні.....	71
Висновки до розділу 3.....	78
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85

ВСТУП

Актуальність даної роботи обумовлена тим, що сьогодення сучасного суспільства важко уявити без існування банківських установ. Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу фактично призвів до зростання кількості банків, а також до якісного удосконалення послуг, що ними пропонуються. Беручи до уваги, глобалізаційні процеси, що охопили майже усі сфери нашого життя, можна стверджувати, що сьогодні існування банків – це необхідність. В останній час спостерігається тенденція до скорочення кількості банків в Україні у зв'язку із банкрутством останніх. У більшості випадків банкрутству банківських передуює значне зниження рівня їх ліквідності. Тому можна стверджувати, що зниження рівня ліквідності викликає недовіру населення до банків і банківської системи, що в свою чергу гальмує темпи розвитку економіки країни. Тому дослідження питання управління ліквідності банків і її впливу на економічне та соціальне життя населення є надзвичайно важливим.

Мета та завдання дослідження є виявлення проблем, пов'язаних з ліквідністю банків України та її управлінням, а також з'ясування причин наявності останніх і надання практичних рекомендацій, щодо усунення недоліків в у правлінні ліквідністю та покращення впливу ліквідності на соціально-економічне життя населення. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних аспектів ліквідності банків; аналіз інструментів управління ліквідністю комерційним банком та інструментів регулювання ліквідності банківської системи, які використовує НБУ; обґрунтування основних факторів негативного впливу на ліквідність банку та визначення основних напрямків мінімізації ризику ліквідності.

Для досягнення поставленої мети необхідно сформулювати та розв'язати такі завдання:

- дослідити теоретичні аспекти ліквідності банків та банківської системи в цілому;
- проаналізувати основні методи управління ліквідністю банку;

- визначити основних інструментів регулювання центральним банком ліквідності банківської системи;
- проаналізувати діяльність у сфері підтримки ліквідності банків;
- розглянути основні методи планування ліквідності вітчизняних банків;
- дослідити ефективність управління банків України в період кризових явищ;
- визначити основні фактори негативного впливу на ліквідність банку та запропонувати шляхи їх подолання;
- дослідити зарубіжний досвід управління ліквідністю.

Об’єкт дослідження: категорія «ліквідність банків», існуючі методи та інструменти управління ліквідністю банків, вплив ліквідності на стабільність банківської системи.

Предмет дослідження: види ліквідності та фактори, що її визначають, проблеми та методи управління ліквідністю, є сукупність економічних відносин з приводу управління та регулювання ліквідності банківської системи.

Методологія дослідження. У ході написання роботи були використані наступні методи: аналізу та синтезу, індукції та дедукції, математичні розрахунки та побудова аналітичних таблиць. Аналітичні розрахунки та побудова графіків була здійснена за допомогою комп’ютерних програм MSExcel

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти Верховної Ради, монографічні дослідження, статистичні дані Національного банку України та Державної служби статистики України, періодична економічна література, наукові праці провідних вітчизняних і закордонних вчених в галузі банківської діяльності таких, як Івасів І.Б., Сало І.М., Лаврушин О. І., Лис І.М., Коваленко В.В.Рябініна Л.М., Кузнецова Л.В., Мороз А.М., Сінкі Дж. Ф., Рід Е. та інші.

Наукова новизна одержаних результатів. В процесі написання дипломної роботи було уточнено та доповнено порядок розрахунків показників ліквідності, встановлених Національним банком України.

Практичне цінність одержаних результатів. Результати проведеного у роботі аналізу, а також наданих рекомендацій щодо внесення змін у порядок розрахунку показників ліквідності можуть бути використані Національним банком України у процесі підвищення ефективності регулювання ліквідністю банківської системи, а також комерційними банками при складанні ласного плану заходів по управлінню ліквідністю.

Особистий внесок здобувача полягає у розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності процесу управління банками, надійності банківської системи та рівня довіри до банківських установ.

ВИСНОВКИ

Ліквідність банків є однією із найважливіших якісних характеристик його функціонування, а також головною передумовою стабільності банківської системи країни в цілому. Дослідженням терміну «банківська ліквідність» присвячено праці багатьох як вітчизняних, так і іноземних економістів. Саме тому в наукових джерелах не існує єдиного підходу до визначення останнього. Незважаючи на досить тривалу історію дослідження сутності банківської ліквідності, факторів, що на неї впливають та методів управління, в Українській

історії розвитку банківської діяльності термін «ліквідність банку» з'явився лише декілька десятиліть тому. Цілком можливо, що саме це і є причиною надання НБУ помилкового визначення даного терміну, яке не відображає самої сутності ліквідності банку і, відповідно, є причиною відсутності дієвого механізму управління нею. Проаналізувавши тлумачення терміну «ліквідність банку», що наведені в різних джерелах, ми дійшли до висновку, що найбільш точним є визначення цього терміну як можливості банку відповідати за взятими на себе зобов'язаннями перед вкладниками та надійними позичальниками на першу вимогу, у готівковій формі та у валюті створеного зобов'язання. Таке неправильне визначення ліквідності з боку НБУ і прийняття його банками як дійсного призводить до того, що ефективність управління ліквідністю банків зводиться до мінімуму. На ряду з цим низькою є стабільність банківської системи країни і високий ступінь недовіри до банків з боку населення.

Окрім цього на основі аналізу існуючого механізму управління ліквідністю банків, встановленого НБУ, було визначено, що методика розрахунку прийнятих на законодавчому рівні нормативів ліквідності містить суттєві недоліки, які по суті роблять процес управління неефективним. Беручи до уваги той факт, що підвищення ліквідності банку спричиняє втрату частини прибутку (оскільки первинні та вторинні резерви ліквідності майже не приносять банку доходу), дієвий механізм управління ліквідністю банків є необхідністю. Адже надмірно ризикована політика комерційних банків, спрямована на забезпечення високого прибутку призводить до виникнення структурних диспропорції у банківських активах та пасивах за сумами та строками розміщення, що становить найбільшу загрозу для ліквідності банків.

У другому розділі нами було проаналізовано, як Національний банк України може здійснювати вплив на процес управління ліквідністю банків. В ході аналізу було встановлено нездатність показників ліквідності, встановлених НБУ відображати реальний стан ліквідності банків, що пов'язано з допущенням суттєвих помилок при затвердженні методик розрахунку показників ліквідності, що в першу чергу пов'язано із неправильним трактуванням поняття

ліквідності банку у законодавстві. Також було проаналізовано можливість та доцільність управління ліквідністю банків України за допомогою інструментів грошово-кредитної політики. Зокрема, аналіз безпосереднього впливу процентної політики НБУ на механізм рефінансування, а також встановлення вартості на позичкові та залученні ресурси на банківському ринку. У результаті такого аналізу було встановлено, що визначальним при оцінці зазначеного впливу є з'ясування причин відсутності довіри до банків з боку населення. Небажання розміщувати тимчасово вільні кошти (заощадження) на депозит в банку призводить до того, що заощадження не стають джерелом інвестицій, а нагромаджуються у вигляді запасів готівки на руках у населення. Оскільки сучасні гроші не підкріплені золотом, а їх цінність визначається купівельною спроможністю, а не номінальною вартістю, то, внаслідок надмірного зростання пропозиції грошей і інфляційних процесів, цінність грошей (купівельна спроможність) знижується. Це у свою чергу спричиняє значне скорочення реальних доходів населення і призводить до того, що фізичні та юридичні особи не мають достатньої кількості вільних коштів, а отже і не мають змоги здійснювати вкладання на депозитні рахунки. Банки ж у такому разі не спроможні видавати позички клієнтам внаслідок дефіциту позичкового капіталу, а отже спостерігається відсутність економічного розвитку. Окрім цього дефіцит ліквідності є причиною здійснення додаткових видатків з державного бюджету, внаслідок чого виникає необхідність у залученні ресурсів як всередині держави, так і за її межами, що у свою чергу сприяє зростанню внутрішнього та зовнішнього боргу.

У зв'язку з тим, що існує тісний зв'язок між ліквідністю банків з одного боку та можливістю економічного зростання і покращення соціального благополуччя населення з іншого, - завдання забезпечення достатнього рівня ліквідності має бути пріоритетним для комерційних банків та НБУ. Нами було розроблено ряд рекомендацій, які на нашу думку сприятимуть відновленню довіри до банківської системи України і таким чином сприятимуть посиленню впливу ліквідності на соціально-економічне становище в Україні.

Основними такими рекомендаціями є:

- Підвищення репутації банків, шляхом досягнення ними стабільно високих показників фінансових результатів, прозорості та відкритості, обмеження ризикових операцій та впровадження системи контролю за фінансовим станом позичальників.
- Врахування НБУ недоліків при визначенні поняття банківської ліквідності, внесення змін до методики розрахунку нормативів ліквідності та впровадження більш жорстких вимог до мінімально необхідного рівня ліквідності.
- Усунення можливостей проведення злочинних схем банками, шляхом впровадження посиленої системи контролю за діяльністю банків
- Підвищення фінансової грамотності населення з питань, які безпосередньо стосуються банківської діяльності, шляхом налагодження зворотного контакту населення з працівниками банків.
- Усунення законодавчих факторів, які негативно впливають на процес стимулювання вкладення тимчасово вільних коштів населення до банків.

Зазначений список рекомендацій, на нашу думку сприятиме забезпеченню існування належного рівня ліквідності банків, відновленню довіри до банківської системи, економічному розвитку та покращенню показників соціального розвитку і благополуччя населення.

Для підвищення ефективності управління ліквідністю банківських установ, насамперед, необхідно слідкувати за кількістю залучених та наданих коштів. Дана проблема є найважливішою для кожного банку та банківської системи в цілому, оскільки невідповідність між активами та пасивами банку може призвести до дисбалансу оперативності виконання своїх зобов'язань. Виникнення такого явища в одному комерційному банку з часом здійснює негативний вплив на банківську систему, внаслідок чого порушується її стійкість та відбувається зниження рівня довіри населення до банків. Насамперед, банківській установі необхідно розробити чітку та збалансовану

кредитну та депозитну політику, яка була б спрямована на зменшення від'ємного сальдо між залученими та наданими коштами. Кредитна політика банку повинна бути більш жорсткішою щодо надання коштів сумнівним суб'єктам господарювання, оскільки ріст кредитного портфеля набагато перевищує ріст депозитного портфеля банку. Управління ліквідністю банків неможливе без ефективного проведення аналізу впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. На внутрішні чинники правління банку може впливати безпосередньо, у свою чергу, зовнішні ж не піддаються контролю зі сторони банку. Контроль за якістю та достатністю активів, детальне вивчення платоспроможності та кредитної історії позичальника кредитних коштів, розробка ефективної стратегії та політики банку, створення раціональної структури депозитної бази та підтримка позитивної репутації – ось найважливіші із завдань щодо зменшення впливу внутрішніх факторів на ліквідність банків. Стосовно зовнішніх факторів, то першочерговим є питання про розробку максимально корисної для всіх учасників банківської системи грошово-кредитної політики, що, у свою чергу, безпосередньо впливає на стан грошового ринку в країні. Центральний банк повинен чітко слідкувати за кількістю грошей в обігу, і, при необхідності, впливати на їх кількість шляхом вилучення таких з обороту або ж, навпаки, збільшувати грошову масу, надаючи 90 банкам кредитні ресурси. Політика управління ліквідністю банківських установ повинна підпорядковуватись грошово-кредитній політиці країни, а остання, в свою чергу, має узгоджуватись із загальноекономічною. Національний банк України повинен усіма способами запобігати виникненню кризових явищ в державі, що є запорукою сталого розвитку не тільки банківської системи, але й економіки країни в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз банківської діяльності/ [Жердецька Л.В. – Конспект лекцій, ОНЕУ. - 2010 р.](#), - 94с.
2. Базельський комітет з банківського нагляду/ Консультативний документ Базель III: Чистий Стабільний коефіцієнт фінансування / 11 квітня 2014 р. с. – 15.
3. Банківська справа: організація діяльності комерційного банку. Підручник. Під ред. Белоглазової Г.Н., Кролівецької Л.П. – 2010 р.(рос.)
4. Башкіров, О.В. Порівняльний аналіз VAR-методів оцінки ризику активів банку / О. В. Башкіров // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Т. 14. – С. 302-309.
5. Бурденко І.М. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку : монографія /І.М. Бурденко, Є.Є. Дмитрієв, Ю.С. Ребрик, Ю.С. Серпенінова. – Суми : Вид-во "Університетська книга", 2011. – 136 с.
6. Державне регулювання ліквідності банків України відповідно до вимог Базель III //Ачкасова С.А/Устінєнкова М.А//Науковий вісник Херсонського державного університету// - випуск 9, частина 3., 2014р.
7. Додаток до Макроекономічного та монетарного огляду за листопад 2015 р. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=17612900&cat_id=58037.
8. Загородній А.Г. Банківська справа: термінологічний словник/А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2010. – 508 с.
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» : від 07.12.2000 № 2121 III, зі змінами і доповненнями від 01.04.2016. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов повернення строкових депозитів» Відомості Верховної Ради, 2015, № 30, ст.270. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/424-19>

11. Івасів І.Б. Ліквідність банку в умовах маркетинго-орієнтованого менеджменту /І.Б. Івасів // Фінанси України : журнал. – 2003. – № 1. – С. 109-116.
12. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : затв. Постановою Нац. банку України № 368 від 28.08.2001, зі змінами та доповненнями від 04.06.2016. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
13. Інформаційне агенство Уніан / / Дослідження: Третина українців не довіряє банкам, 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.ua/finance/1132839-tretina-ukrajintsiv-ne-doviryayut-bankam-doslidjennya.html>
14. Інформаційний економічний ресурс «Наші гроші»/ Розслідування зловживань НБУ,2016. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nashigroshi.org/2016/06/01/nabu-rozsliduje-yak-natsbank-kubiva-ta-hontarjevoji-po-zmovnytski-refinansuvav-banku-na-12-milyardiv/>
15. Інформаційно-аналітичний портал., Актуальна інформація про державний борг України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/budget/debt/>
16. Кузнецова Л.В. Теоретико-методологічні засади фінансової діяльності банку : монографія / Кузнецова Л.В. – Одеса : Вид-во «Атлант», 2009. – 324 с.
17. Лаврушин О. И. Банковское дело. Учебное пособие. - М.: Финансы и статистика. - 2003. - 667 с.
18. Лис І.М. Управління ліквідністю банківської системи України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / Лис Ігор Михайлович. – К., 2010. – 20 с.
19. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В.С. Стельмах, В.І. Міщенко, В.В. Крилова, Р.М. Набок, О.Г. Приходько, Н.В. Грищук. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень. 2008. – 220 с.

20. Ліквідність комерційного банку: оцінка та особливості управління, Драбаніч Анна Вікторівна, Максимець І.О./ Регіональна бізнес-економіка та управління, 2013, № 3 (39), УДК 336.71
21. Ліквідність у забезпеченні стабільності банку/ Фуксман Олександр/ ВІСНИК КНТЕУ. 2013. № 4//УДК 005.416:336.71
22. Методологічний коментар // Бюлетень Національного банку України. – 2012. - № 10. – с.180.
23. Міщенко, В.І. Ліквідність банківської системи: економічна сутність, структура і методологічний підхід до аналізу [Текст] / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник Національного банку України. - 2008. - № 11. - С. 6- 9.
24. Мороз А. М. Банківські операції : навч. посіб. / А. М. Мороз. – К. : КНЕУ, 2000. – 383 с.
25. Національний антикорупційний портал. – Стаття: Емісія гривні у 2015 році. – 2015.
– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://antikor.com.ua/articles/80801emisija_grivni_u_2015_rotsi_nbu_nadrुकuvav_dlja_kabminu_152_mlrd_grn/print.
26. Основи банківської діяльності (банківська справа): навч. посібник/Афанасьєва Л.П., Богатирьов В.І. , Журкіна Н.Г. -М.: ИНФРА-М, 2001. -720с.
27. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=185189
28. Офіційний сайт Державної служби статистики України (Електронний ресурс). - Режим доступу: <http://www.ukrstat.org.ua>.
29. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. - [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
30. Офіційний сайт Національного банку України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.
31. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.fg.org.ua/.

32. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, зі змінами та доповненнями від 01.06.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
33. Постанова Правління НБУ № 615 «ПОЛОЖЕННЯ про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи» від 17.09.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>.
34. Постанова Правління НБУ № 820 «Про зміну порядку формування та зберігання обов'язкових резервів» від 18.12.2014 (Із змінами [від 17.12.2015](#)). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0820500-14/paran26#n26>.
35. Причини кризи ліквідності банківської системи України / Л.М. Рябініна, О.П. Русева // Вісник соціально - економічних досліджень Одеського національного економічного університету. – Одеса: ОНЕУ, 2009. – № 37. – С. 139-145.
36. Регулювання ліквідності банківської системи, Б.А. Дадашев/ Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 6(2), 2012 р., с. 70-77.
37. Рид Э., Картер Р. Коммерческие банки: Пер. с англ. – М.:Прогресс, 1993. – 502 с.
38. Рябініна Л. Ліквідність банківської системи та роль НБУ в її підтримці / Л. Рябініна // Банківська справа. – 2010. – № 2/3. – С. 51-59.
39. Рябініна Л. Ліквідність та платоспроможність комерційного банку, їх взаємозв'язок та відмінності // Банківська справа - 2009 - №6 – с.72-80.
40. Сало І.В., Криклій О.А. Фінансовий менеджмент банку: Навчальний посібник. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. - 314 с.
41. Синки Дж. Ф. Управление финансами в коммерческих банках: Пер. с англ. / Под ред. Р. Я. Ливиты, Б. С. Пинскера. – М.:Catallaxy, 1994.– 820 с
42. Світлана Олійник: Електронна газета «Експрес»// Наскільки вистачить українцям валюти, 2016. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expres.ua/main/2016/01/15/168982-skilky-vystachyt-ukrayincyam-valyuty-pid-matracom>.

43. Серпенінова Ю. С. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку : дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Фінанси, гроші і кредит» / Ю. С. Серпенінова. – Суми, 2010. – 189 с.
44. Стабілізація банківської системи шляхом підвищення довіри до банків та забезпечення прозорості діяльності НБУ, Відділ фінансової безпеки (Д.М. Гладких) № 66, Серія «Економіка» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/dovira_do_bankiv-8d9b8.
45. Теоретичні основи банківської ліквідності. - Х.П. Паньків//Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.1.
46. Управління ліквідністю банку// В. А. Череватенко// ISSN 2304-621X. Вісник НТУ «ХП». 2014. № 46 (1089), ст 145-154.
47. Фінансовий менеджмент в банку/Примостка Л.О. Підручник. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.
48. Шелудько В.М. Фінансовий ринок. Навчальний посібник — К.: Знання, 2002. - с. 535.
49. Duttweiler R. Managing liquidity in banks. A top down approach. A John Wiley & Sons Ltd, 2009. — 286 p.
50. Finbalance - Незалежне Інтернет-видання про фінанси та економіку
Стаття: Обсяг коштів у Фонду гарантування впав на чверть, 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finbalance.com.ua/news/Obsyah-koshtiv-u-Fondu-harantuvannya-vpav-chvert>.